

Perili Köşk

ÖMER SEYFETTİN

PERİLİ KÖŞK

ÖMER SEYFETTİN

ÖMER SEYFETTİN [1884 - 1920]

1884'te Gönen'de doğdu. Babası Kafkas göçmenlerinden Yüzbaşı Ömer Şevki Bey'dir. Ömer Seyfettin, ilköğrenimine Gönen'de mahalle mektebinde başladı. Bir süre sonra ailece İstanbul'a yerleştiler. İlk ve orta eğitimini İstanbul'da tamamladı. Daha sonra Edirne Askerî Lisesi'ne gitti. 1903'te İstanbul'da Harp Okulu'nu bitirerek teğmen rütbesiyle İzmir'de göreve başladı.

Ömer Seyfettin 1912'de Balkan Savaşları'nda Sırp ve Yunan Cephelerinde savaştı. Yanya Kalesi'nin savunmasına katıldı. Kale düşünce Yunanlara tutsak oldu. Bir yıl süren tutsaklığın ardından İstanbul'a döndü ve Kabataş Lisesi'nde öğretmenlik yapmaya başladı. 1915 yılında evlendi. Bu evlilikten Güner isimli bir kız çocuğu doğdu. 1920 yılında henüz 36 yaşındayken yakalandığı ağır hastalıktan kurtulamadı ve hayata gözlerini yumdu.

Ömer Seyfettin, Türk edebiyatının en başarılı öykücülerindendir. Kısa öykü türünün de öncülerinden biridir. Öykülerinde gerçekleri olduğu gibi göstermiş dönemin sorunlarını yansıtmıştır. Alaycı, süssüz ve sade bir anlatım dili kullanmıştır. Ömer Seyfettin öykülerinde çoğunlukla çocukluk anılarını, halkın inançlarını, tarihî olayları ve toplumun bozulmuş düzenini anlatır.

Ömer Seyfettin'in başlıca eserleri:

Efruz Bey, Gizli Mabet, Yüksek Ökçeler, Kaşağı, Yalnız Efe, Perili Köşk, Diyet, Forsa, Pembe İncili Kaftan, İlk Namaz.

İçindekiler

Perili Köşk	9
Dama Taşları	23
Makul Bir Dönüş	43
Acaba Ne İdi?	59
Yüz Akı	77
Çanakkale'den Sonra	85

Sermet Bey döndü, arkasındaki bekçiye:

– İşte boş bir köşk daha, dedi.

Küçük çam ormanının önünde beyaz, şık bir bina, mermerdenmiş gibi göz kamaştıracak derecede parlıyordu. Bahçesini yabani otlar bürümüşü. Bahçenin demir kapısında “Kiralıktır” yazısı asılıydı. Bekçi başını salladı:

– Geç efendim, geç! Orası size gelmez.

– Niçin canım?

– Az önce gösterdiğim evi tutunuz. Küçük ama çok uğurludur. Kim oturursa o yıl içinde bir erkek çocuğu dünyaya gelir.

– On iki kişi nasıl sığarız beş odaya? Buraya bakalım, buraya... Tam bize göre...

Bekçi tekrar kesin bir işaretle:

– Burada oturamazsınız efendim.

Sermet Bey, gözünü köşkten alamıyordu. Her tarafında geniş balkonları vardı. Temellerinin üzerine yaslanmış gibi duruyordu. Kuluçkaya yatan beyaz bir Avusturya tavuğu gibi yayvandı. Sermet Bey yirmi yıldır çoluğa çocuğa karıştığından beri hep böyle bir ev hayal ederdi. Sinirli bir acelecilik ile:

– Niçin oturamayız, diye sordu.

– Efendim, bu köşkte peri vardır.

– Ne perisi?

– Bayağı peri işte! Gece çıkar. Evdekilere rahat vermez.

Sermet Bey, gözüyle gördüğüne, kulağıyla duyduğuna inananlardan değildi. Eliyle sıkı sıkıya tutup hissetmeyince bir şeyin varlığına inanmazdı. Gözle kulak ona göre bir yalan kovuğuydu. Yalanlar hep bize bu dört kapıdan girerdi. Fakat el... Fakat dokunma hiç oyuna gelmezdi. Bütün bâtil inançlar*, beynimize girebilmek için gözle kulağa koşardı. Güldü:

– Perinin bize zararı dokunmaz, dedi.

Bekçi bir küfür işitmiş gibi Sermet Bey'in yüzüne baktı.

– Her giren önce böyle söyler, ama bir ay oturamaz.

– Senin neyine gerek! Haydi burasını gezelim.

* Bâtil inanç: Boş ve aslı olmayan manasız şeylere inanmak.

- Anahtarları sahibindedir.
- Sahibi kim?
- Sahibi Niyazi Efendi. İşte şu yandaki köşkte oturan...
- Haydi anahtarı alalım.
- Peki, ama...

Döndüler. Sık ağaçlar arasından yalnız üst katının çatısı görünen kırmızı aşı boyalı bir eve doğru yürüyorlardı. İhtiyar bekçi yolda beyaz köşkün tarihini kısaca anlattı. On yıldır buraya girenler bir aydan fazla oturmamışlardı. Önce peri görünüyor, sonra büyük büyük taşlar atılıyor, sonunda gelip camları kırıyor ve içeridekilere geceleri hiç rahat vermiyordu.

Kiracılardan ikisinin yüreğine inmiş, üçünün evlatlıkları çarpılmış, birisinin karısı korkudan altı aylık çocuğunu düşürmüştü. Gölgelerinde koyunlar otlayan çiçekli badem ağaçlarının altından geçtiler. Kırmızı köşkün yeşil kapısını çaldılar.

Niyazi Efendi eski vakıflar memuruydu. Hürriyet ilân edildiği zaman tazminat* olarak işinden ayrılmış, ev alıp satmakla geçinmeye başlamıştı. Fakat çok doğru bir adamdı. Yılda belki yüz ev sattığı halde kendi perili köşküne dışardan gelip Hanya'dan Konya'dan haberi olmayan enayi bir müşteri sokmuyor: "Allah'tan korkarım, neyime gerek!" diyordu.

*Tazminat: İşten ayrılan kişiye uğradığı maddi zararı karşılamak için iş yerinin ödediği para.

Köşkünün perili olduğunu hiç saklamazdı. Kapıyı kendi açtı. Bekçi, Sermet Bey'in evi gezmek istediğini söyledi.

– Pekâlâ buyurun, dedi.

Önlerine düştü. Bahçeden geçtiler. Niyazi Efendi sokakta sarı, kalın kumaştan yapılmış cübbesinin cebinden bakır bir anahtar çıkardı. Bahçe kapısını açtı. Sermet Bey'e:

– Bu anahtar köşkü de açar, dedi.

Yürüdüler. Bahçe gerçekten biraz vahşiydi. Bakımsızlıktan, ayak basılmamış bir dere içi gibi görünüyordu. Köşkün arkasındaki küçük çam ormanında da vahşi bir sessizlik vardı. Bekçi köşke girmedi. Kapıda kaldı. Sermet Bey, ev sahibiyile gezdi. Köşkün içine hiç diyecek yoktu. Alt kat bütün mermerdi. Depo, banyo, kuyu, kümes, ahır... Hepsi tamamı.

– Kirası ne kadar?

– Çok istemiyorum. Yüz seksen lira. Ama üç yılını peşin isterim.

– Niçin?

– Bakınız beyim, niçin: Düşmanlarım, köşk kiracısız kalsın diye bir peri lafı çıkarmışlar. Bir kiracı girince, herkes hemen peri dedikodusuna başlar. Sonunda kiracılar, duydukları yalanı gördük sanıyorlar. Mesela kış ortası köşkü başıma bırakıp kaçıyorlar. Daha kötüsü, çıkanlar da söylentilerine katılıyor.

İki yıl daha böyle giderse malımı ne satabileceğim, ne de kiracı bulabileceğim.

Sermet Bey sordu:

– Köşkünüz ne kadar boş kaldı?

– Şimdiye kadar hemen hiç... Fakat giren, komşuların sözüne inanır. Çok durmaz; korkar, kaçır.

– Ben korkmam.

– İnşallah.

– Fakat üç yıllık peşin, bu biraz ağır...

– Ne yapayım beyim. Canım yandı. İsterseniz...

Sermet Bey köşkü çok beğenmişti. Hem kirası da ucuzdu. Şimdi üç odalı kulübelerin yıllığına yüz elli istiyorlardı. Hemen o gün anlaşmayı imzaladılar. Üç yıllık kira olan beş yüz kırk lira peşin verilecekti. Niyazi Efendi'nin evinden çıktıktan sonra Sermet Bey bekçiye çıkardı, bahşiş diye bir yirmi beşlik kâğıt para verdi. Bekçi:

– Paranıza yazık oldu efendi, dedi. Üç yıl değil, üç ay oturamazsınız.

– Görürsün!

– Görürüz! Efendi her girenden böyle üç yıllığına peşin alır, ama hiçbirisi bir yaz kalamaz. Verdikleri para da yanar.

Sermet Bey, bir hafta sonra kalabalık ailesiyle köşke taşındı. Zevklerine düşkündüler. Her gece

çalğı çalarak yenilir, içilir, keyif yapılırdı. Devamlı, akrabalarından kadın, erkek, dört beş misafiri bulurdu. Sermet Bey, Türkiyeliydi. Fakat Avrupalıların “Gündüz cefa, gece sefa” sözünü kabul etmişti. Çocukları okula giderdi. Kızlarını büyük şirketlere sekreter olarak yerleştirmişti.

Karısı kız okullarında piyano dersi verirdi. Evde çalışmayan yalnız yetmiş beşlik annesiydi. O da mutfağa, hizmetçilere filan bakardı. Yemeği gece yarısına yakın yerler, yemekten sonra hiç oturmazlar, hemen yatarlardı. Aradan on beş gün geçmedi. Bir gece, aşağı kattan bir çığlık koptu. Hizmetçi Artemisya, avazı çıktığı kadar haykırarak yukarı koştu. Arkada, çamların arasında beyaz bir şeyin gezindiğini haber verdi. Sermet Bey:

– Gözünüze öyle görünmüştür, dedi.

Gören diğer hizmetçilere de inanmadılar. Çoluk çocuk, hepsi arka odanın balkonuna çıktılar.

Artemisya’nın parmağıyla gösterdiği beyaz hayaleti gördüler. Ağaçların altında duruyor, sanki köşke bakıyordu. Sermet Bey gözlerini ovuşturdu:

– Vay anasını, dedi. Söylentinin inandırıcı gücüne bak!

Karısı, kızları, çocukları korkudan sapsarı kesildiler. Büyük kızı:

– Ne söylentisi beybaba! İşte karşımızda, görmüyor musun, dedi.

– Görüyorum.

– Ee... O halde telkin ne demek?

– Buraya girdik gireli peri masalından başka bir şey duyduk mu? Her gelen bir şey söyledi. Bu etkiyle, böyle hepimiz birden, olmayan bir şeyi görüyoruz.

– Bu mümkün değil!

– Nasıl değil?

Sermet Bey, Sihirbaz Kazanöv'ün, ceplerindeki saati bütün tiyatro seyircilerine nasıl yanlış gösterdiğini anlattı. “Gözümüz, kulağımızdan giren yalanları görür.” dedi. “Fakat elimizi bu gördüğümüz şeye süremeyiz. Hemen kaybolur.”

Sonra kalktı. Karısının alıkoymasını filan dinlemedi. Elini, görünen hayale sürmek için bahçeye fırladı. Çamlara doğru gitti. Fakat hayal kaçtı. Kayboldu. O gece evin içinde Sermet Bey'den başka kimse uyuyamadı.

Artık her gece bu hayali görüyorlardı. Sermet Bey, elini sürmeye çıkınca hayal kaçıyordu. Biraz alışır gibi oldular. Fakat bir gece hepsi uyurken müthiş bir sarsıntı köşkü yerinden oynattı. Balkonlara koştular, bir şey göremediler. Sabahleyin, yemek odasının dibinde kocaman bir taş buldular.

Sermet Bey'e annesi: “Bizi bu köşkten çıkarmazsan, sana hakkımı helal etmem!” demeye başladı.

Beş yüz kırk liraya iki ay oturmak... Bu Sermet Bey'in işine gelecek bir şey değildi. Ama gece atılan çok büyük taşlar ev halkına uyku uyutmuyor, hepsini heyecan içinde bırakıyordu. Sermet Bey, her defasında hayaletin üzerine gidiyor, bir türlü elini süremiyordu.

Taşların başladığını duyan komşular: "Daha çıkmazsanız camlarınızı da kırar!" diyorlardı. Anlaşmanın "Çıkarken bütün tamirat kiracıya aittir!" maddesini hatırlayan Sermet Bey'in daha çok canı sıkıyor, bu cam kırma dönemi başlamadan önce bir şey yapmak istiyordu.

Yavaş yavaş kendi inancı da bozulmaya başladı. Sonunda çıkmaya karar verdiler. Fakat başka bir ev bulamıyorlardı. Köşk hakkında daha bin türlü hikâyeler duyuyorlardı. Sözde burası eskiden kabristanmış. Mutfağın olduğu yerde beş yüz yıllık bir evliya yatıyormuş.

Sermet Bey, atılan taşlara, kırılan camlara rağmen hâlâ periye inanmıyordu. Bu peri devamlı çamlığın içine kaçıyor, orada kayboluyordu. El sürmek için kendisine yetişmek mümkün değildi. Sermet Bey, bir gün çamlığın içine saklanıp birdenbire perinin karşısına çıkmayı veya arkasından yavaşça gidip elini sürüvermeyi düşündü.

Evdekilerin hiçbiri buna razı olmadı: "Seni hemen oracıkta çarpar!" diyorlardı. Fakat Sermet